

Vår ref: Julia Eriksson
Folkhälsostateg
Datum: 2023-06-29
Dnr: KS/2023:297

Handlingsplan för ANDTS- förebyggande arbete 2024–2025

Styrdokument
Handlingstyp: Handlingsplan
Diarienummer.: KS/2023:297
Beslutas av: Förvaltningsledningen
Fastställelsedatum: 2024-01-15
Dokumentansvarig: Kommunledningsstaben
Revideras: Minst vart tredje år
Följs upp av: Kommunledningsstaben
Tidigare versioner:
Giltig t o m: 2026-01-15

Alla beslut som rör barn ska vara barnrättsbaserade i enlighet med barnkonventionen. Beslut ska alltid föregås av prövning av barnets bästa och i större frågor samt vid beslut som kan ha negativ inverkan på barnet/barnen, ska föregås av en barnkonsekvensanalys.

Innehåll

1	Inledning	3
	Definitioner	3
2	Bakgrund	3
	CAN-drogvaneundersökning 2022.....	4
	Lokal drogvaneundersökning 2022 (Öckerömetoden)	5
	Trygghetsundersökning 2022	6
3	Syfte	6
4	Roller gällande ANDTS	7
5	Målbeskrivning	10
6	Implementering och tillämpning	11
	Mål 1 – Tillgången till alkohol, narkotika, dopningsmedel och tobaks- och nikotinprodukter samt skadeverkningarna av spel om pengar ska minska.	11
	Mål 2 – Barn och unga ska skyddas mot skadliga effekter orsakade av alkohol, narkotika, dopning, tobaks- och nikotinprodukter och spel om pengar.....	13
	Mål 3 - Antalet barn och unga som börjar använda narkotika, dopningsmedel, tobaks- och nikotinprodukter eller debuterar tidigt med alkohol och spel om pengar ska minska.	15
	Mål 5 – Personer med skadligt bruk eller beroende ska utifrån sina förutsättningar och behov ha tillgång till vård och stöd av god kvalitet samt antalet personer som dör och skadas på grund av sitt eget eller andras bruk av alkohol, narkotika, dopningsmedel, tobaks- och nikotinprodukter eller spel om pengar ska minska.....	17
7	Uppföljning	19

1 Inledning

Den 24 mars 2022 fattade regeringen beslut om en ny strategi för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken samt spel om pengar för perioden 2022–2025. Det som var nytt i strategin var bland annat att den även omfattar spel om pengar, tobaksområdet omfattar tobaks- och nikotinprodukter, narkotikaområdet innefattar narkotikaklassade läkemedel samt att narkotikaprevention förstärks. För att kunna arbeta förebyggande och långsiktigt kring frågor som rör alkohol, narkotika, dopning, tobaks- och nikotinprodukter samt spel om pengar (ANDTS) i Tranemo kommun bör det finnas en lokal handlingsplan som ger en riktning för hur arbetet ska bedrivas. Den här handlingsplanen utgår ifrån den nationella strategin men beaktande har även tagits till de lokala utmaningar Tranemo kommun har.

Definitioner

ANDTS står för alkohol, narkotika, dopning, tobaks- och nikotinprodukter och spel om pengar.

Alkohol avser berusningsdryck.

Narkotika är ämnen med beroendeframkallande egenskaper eller euforiserande effekter, eller varor som lätt kan omvandlas till sådana ämnen. Exempel på sådana är cannabis, opiater, centralstimulerande medel, nätdroger, hallucinogener och icke-medicinsk användning av narkotikaklassade läkemedel.

Dopningsmedel innefattar hormonpreparat och andra läkemedel som används med avsikt att öka musklernas styrka och volym. Till dopningsmedel hör anabola androgena steroider (AAS), testosteron, tillväxthormon och andra kemiska substanser som ökar produktion eller frisättning av testosteron och tillväxthormon.

Tobaks- och nikotinprodukter avser exempelvis cigaretter, snus, e-cigaretter, örtprodukter och vattenpipa, oavsett om de innehåller både tobak och nikotin eller endast en av dessa.

Spel om pengar eller **spelberoende** innebär att ha svårt att kontrollera hur mycket pengar och tid man lägger på sitt spelande. En person som är spelberoende har förlorat kontrollen över sitt spelande. Då går spelandet ut över viktiga relationer, arbete och ekonomi, och man misslyckas med sina försök att sluta spela.

2 Bakgrund

Nedan följer den kartläggning som i nuläget finns gällande ANDTS i Tranemo kommun.

CAN-drogvaneundersökning 2022

Västra Götalandsregionen genomför undersökningen tillsammans med Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning (CAN) och kommunerna. Undersökningen har genomförts vart tredje år sedan 2013 och undersöker skolelevers drogvanor i årskurs 9 och årskurs 2 på gymnasiet.

Alkohol

Jämfört med 2013 har andelen alkoholkonsumenter i åk 9 minskat, från 57 % år 2013 till 42 % år 2022. Detsamma gäller utvecklingen bland elever i gymnasieskolan åk 2 där andelen alkoholkonsumenter minskat, från 82 % år 2013 till 79 % år 2022. Dock har det skett en ökning bland flickor i åk 9 mellan 2019–2022 även om det är en minskning totalt.

Intensivkonsumtion alkohol

Med intensivkonsumtion menas att man vid ett och samma tillfälle druckit en alkoholmängd som motsvarar minst fyra stora burkar starköl/starkcider, 25 cl sprit, en hel flaska vin eller sex stora burkar folköl (andelen elever som angivit att de gjort det under de senaste 12 månaderna). Jämfört med 2013 har andelen ungdomar som intensivkonsumerat alkohol i åk 9 minskat något, från 8 % procent år 2013 till 7 % år 2022. Bland elever i gymnasieskolans åk 2 har andelen intensivkonsumenter ökat, från 34 % 2013 till 37 % 2022. Pojkar i åk 2 på gymnasiet sticker ut och ligger återigen nästan dubbelt så högt som övriga kommuner inom Västra Götalandsregionen.

Bjudvanor

I Tranemo kommun är det vanligt förekommande att föräldrar bjuder sina barn på alkohol. Jämfört med 2013 har andelen ungdomar som bjudits på alkohol i åk 9 minskat, från 35 % år 2013 till 18 % år 2022. Bland elever i gymnasieskolans åk 2 har andelen ökat, från 58 % år 2013 till 60 % år 2022. Viktigt att poängtera här är att mellan 2019–2022 har bjudvanorna ökat till både flickor och pojkar i åk 9 men framförallt till flickor i åk 2 på gymnasiet och där ligger Tranemo högst i hela Västra Götalandsregionen.

Narkotika

Jämfört med 2013 har andelen ungdomar som använt narkotika i åk 9 ökat, från 1 % år 2013 till 5 % år 2022. Bland elever i gymnasieskolans åk 2 har andelen narkotikaanvändare minskat från 13 % år 2013 till 11 % 2022.

Tobaks- och nikotinvanor

Jämfört med 2013 har andelen rökare i åk 9 minskat något, från 11 % 2013 till 10 % år 2022. Bland elever i gymnasieskolans åk 2 har andelen rökare ökat något, från 32 % år 2013 till 33 % 2022. Bland tjejerna i åk 9 har rökningen ökat från 2019 till 2022. Detta gäller även bland pojkarna i åk 2 på gymnasiet, där 45 % röker vilket är nästan dubbel så högt än i de övriga Sjuhäradskommunerna samt hela Västra Götalandsregionen.

Snusning har ökat sedan 2013 bland både pojkar och flickor i båda årskurserna. Jämfört med 2013 har andelen snusare i åk 9 ökat från 4 % år 2013 till 19 % 2022. Detsamma gäller utvecklingen bland elever i åk 2 på gymnasiet, där andelen snusare ökat från 11 % år 2013 till 30 % 2022. Det har inte kartlagts men troligtvis är det det tobaksfria (vita) snuset som ökat mest.

E-cigaretter/vejps och lustgas

30 % har använt e-cigaretter under de senaste 30 dagarna (årskurs 9 och årskurs 2 på gymnasiet sammanlagt). 5 av 45 kommuner i Västra Götaland ligger över 30 % och Tranemo är en av dessa. 12 % har använt lustgas (årskurs 9 och årskurs 2 på gymnasiet sammanlagt). Det här är nya frågor för i år och därför finns ingen jämförelse med tidigare år.

Lokal drogvaneundersökning 2022 (Öckerömetoden)

Den lokala drogvaneundersökningen (Öckerömetoden) genomförs i årskurs 7–9. Än så länge har den genomförts under åren 2021 och 2022 i Tranemo kommun. Nedan redovisas siffror från 2022 samt en del jämförelser med 2021.

Alkohol

De elever som druckit alkohol någon gång ökade från 2021 till 2022. I åk 7 är det 13 %, i åk 8 28 % och i åk 9 är det 48 % som hade druckit alkohol. Det är i årskurs 8 och 9 som konsumtionen ökat.

Bjudvanor

Att bli bjuden på alkohol av sina föräldrar har minskat från 2021 till 2022 i årskurs 7 och 8 men inte i årskurs 9. I årskurs 7 svarar 12 %, i årskurs 8 svarar 8 % och i åk 9 svarar 14 % att de blivit bjudna på alkohol av sina föräldrar.

Narkotika

Det är färre som uppger att de testat narkotika år 2022 än 2021. Totalt i alla årskurser var det 2,4 % 2021 och 1,6 % år 2022.

Tobaks- och nikotinvanor

År 2022 var det fler som uppger att de rökt än 2021, i alla årskurser. År 2022 var det 8 % i åk 7, 16 % i åk 8 och 23 % i åk 9 som hade rökt någon gång. I årskurs 8 och 9 var det även fler som sa att de hade snusat jämfört med föregående år, i åk 8 var det 23 % och i åk 9 var det 36 % som någon gång hade snusat år 2022.

E-cigaretter/vejps och lustgas

Från 2021 till 2022 var det en stor ökning av elever som uppger att de rökt e-cigg/vejpat. I årskurs 7 var det 13 %, i åk 8 var det 18 % och i åk 9 var det 26 % som testat 2021. År 2022 var det 18 % i åk 7, 30 % i åk 8 och 53 % i årskurs 9 som uppgett att de rökt e-cigg/vejpat. Den största ökningen skedde i årskurs 9. Frågan om lustgas var ny 2022 och det var 4 % som testat det i åk 7, 3 % i åk 8 och 6 % i åk 9.

Trygghetsundersökning 2022

Under november månad 2022 genomförde Tranemo kommun tillsammans med polisen en digital trygghetsundersökning. Den riktade sig till hela befolkningen och fick totalt 223 svar. De flesta som svarade var mellan 31–55 år och 65 år eller äldre. Bland de som svarat på undersökningen bor 39 % i centralort, 35 % i mindre ort och 25 % på landsbygd.

I årets undersökning har 23 % svarat att de känner sig mycket trygga, 54 % att de känner sig trygga, 20 % att de känner sig otrygga och 3 % mycket otrygga. Det är framförallt platser i centralorten som benämns som otrygga. Området runt Storgatan, ICA och Tranängskolan är de platser som nämnts flest gånger. Många har kommenterat att det är främst under kvällstid de känner sig otrygga och det hör oftast ihop med att det är för dålig belysning. Andra orsaker är att det är "skumt folk" och gäng som "drar omkring" och det har kommit in många kommentarer om misstanke om men även att de vittnat om drogförsäljning. Flera svar handlar om att det är otryggt på de mindre orterna och då främst i Limmared där drogförsäljning sticker ut.

De svarande uppger att de tre viktigaste områdena kommunen kan arbeta mer med för att öka tryggheten är minskat drogbruk, meningsfull fritid för unga och den fysiska miljön (till exempel belysning). De fyra främsta problemområdena som polisen bör prioritera enligt invånarna är narkotikabrottslighet, ökad närvaro på otrygga platser, ungdomsbrottslighet och livsstilskriminella brott.

Invånarna tycker också att det borde satsas mer på engagemang, aktiviteter, integration, mer polisiär närvaro och föreningslivet i kommunen. Många av kommentarerna belyser vikten av att samverka aktörer emellan och att träffas över generationsgränserna. Civilsamhället lyfts också som en viktig aktör och att man därigenom kan jobba mer med integration. Mötesplatser lyfts som en viktig del, dels för engagemang och aktiviteter men även för gemenskap över generationsgränser. Det finns ett stort engagemang för ungdomar i fritextsvaren där flera nämner att det är viktigt att i ett tidigt skede fånga upp barn och ungdomar. Meningsfull fritid är ett identifierat område i svaren och det nämns som både främjande för ungdomarna men också förebyggande för ungdoms- och narkotikabrottslighet.

3 Syfte

Syftet med handlingsplanen är att beskriva hur läget ser ut i kommunen gällande ANDTS, ange mål och riktning för hur kommunens verksamheter ska bedriva arbetet under 2024–2025 samt hur detta följs upp. Handlingsplanen ska bidra till de

övergripande målen för ANDT-respektive spelpolitiken; ett samhälle som är fritt från narkotika och dopning, minskade medicinska och sociala skador orsakade av alkohol, minskat tobaksbruk samt minskade skadeverkningar av överdrivet spelande.

4 Roller gällande ANDTS

Folkhälsomyndigheten har i uppdrag att verka för den nationella samordningen kring ANDTS. De stödjer politiken inom området och samverkar med flera aktörer för att stärka det förebyggande arbetet. ANDTS-området berör förebyggande arbete, tidiga insatser, brottsbekämpning samt vård och behandling. 23 myndigheter är utpekade av regeringen att ingå en särskild samordningsgrupp som Folkhälsomyndigheten ansvarar för. Länsstyrelsen har en central roll i det regionala ANDTS-arbetet och har en nära dialog med Folkhälsomyndigheten. Även Socialstyrelsen har ett brett uppdrag kopplat till ANDTS-politiken utifrån sitt ansvarsområde, som även de samarbetar med Folkhälsomyndigheten. Ideella organisationer har också en stor roll i samverkan med Folkhälsomyndigheten.

Polisen

Polisens mål är att minska brottsligheten och öka tryggheten i samhället. Utöver akuta uppdrag och utredningsverksamhet handlar en stor del av polisens uppgifter om brottsförebyggande arbete där ANDTS-förebyggande arbete ingår som en del. Tillsammans med kommunens tillsynsmyndighet ska polisen genomföra tillsyn på krogar, föreläsningar på skolor och tillsammans med träningsanläggningar kring dopningsmedel. Polisen i Tranemo kommun har varit med i framtagandet av denna handlingsplan och lyfter upp det gemensamma ANDTS-förebyggande arbetet i de gemensamma samverkansforum som finns.

Tranemo kommun

Tranemo kommun arbetar med ANDTS-förebyggande arbete som en del i det lokala folkhälsoarbetet, trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet. Denna handlingsplan för det ANDTS-förebyggande arbetet styr hur förvaltningens arbete ska prioriteras.

Folkhälsostrateg

I Tranemo kommun är det folkhälsostrategen som har det övergripande ansvaret för ANDTS-frågorna. Folkhälsostrategen är kontaktperson gentemot Länsstyrelsen Västra Götalands nätverk kring ANDTS-frågor.

Samverkansöverenskommelse med polisen

Som stöd i det brottsförebyggande arbetet finns en gemensam framtagen samverkansöverenskommelse mellan polisen och Tranemo kommun. I

samverkansöverenskommelsen ska det finnas ett gemensamt fokus, en gemensam målsättning och arbetet ska följas upp löpande. Målet med överenskommelsen är att stärka, synliggöra, konkretisera och samordna kommunens och polisens insatser. Därigenom ska brottsligheten minska och tryggheten öka för de som bor, vistas eller verkar i Tranemo kommun. I överenskommelsen läggs fokus på bland annat arbetet med ANDTS.

Strategiskt brottsförebyggande råd

Tranemo kommun har ett lokalt strategiskt brottsförebyggande råd utifrån lag (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete. Rådet består av enhetschefer och trygghetssamordnare från förvaltningen samt kommunpolis. Trygghetssamordnaren leder rådet. Rådet anger inriktning och följer upp det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet.

Samordningsgrupp ANDTS

Samordningsgruppen består av lokala aktörer inom det ANDTS-förebyggande arbetet. Gruppen kommer att samlas för att planera, diskutera utmaningar och möjligheter i syfte att använda de begränsade resurserna effektivt samt ha hand om uppföljningen för handlingsplanen. Gruppen kommer att ledas av folkhälsstrateg, som ansvarar för den drogförebyggande samordningen.

Trygghetssamordnare

Trygghetssamordnaren leder arbetet med Effektiv samordning för trygghet (EST) och arbetar med kommunala trygghetsfrågor och brottsförebyggande insatser, där förebyggande ANDTS-arbete är en del i arbetet.

Miljöenheten

Miljöenheten ansvarar för tillsyn av till exempel restauranger och butiker vad gäller servering av alkohol och tobaksförsäljning, samt för rökfria skolgårdar. Miljöenheten bedriver myndighetsutövning som regleras av särskild lagstiftning.

Kultur och fritid

Kultur och fritid ska bidra till att ge barn och unga i Tranemo kommun en meningsfull fritid samt ger stöd och bidrar till att utveckla ett aktivt och hållbart föreningsliv. "Ung i Tranemo" är ett komplement till föreningslivets verksamhet för barn och unga och bedrivs i egen regi i form av öppna ANDTS-fria mötesplatser. Kultur och fritid ska ha ett helhetsperspektiv på unga och möta dem där de är, som kapabla individer och primära resurser i sina egna liv och för samhället som helhet. Verksamheten främjar kritiskt tänkande och kreativitet såväl som mänskliga rättigheter, demokratiska värden och aktivt medborgarskap. Den ska vara aktivt inkluderande och erbjuda lika möjligheter till alla unga.

Myndighet

Myndighets uppdrag är att, genom rättssäker och likställd myndighetsutövning, hjälpa, stödja och stärka enskilda individer som bor eller vistas i Tranemo kommun och vars

behov inte kan tillgodoses på annat sätt i frågor som rör ekonomi, missbruk, barn- och familjeproblematik, våld i nära relation, äldre och annan social problematik. Det innebär också att, med evidensbaserade metoder, bedöma behov av skyddsåtgärder och utreda behov av bistånd samt bedriva förebyggande arbete och verka för tidiga insatser i syfte att stärka förutsättningarna till självständighet för invånarna i Tranemo kommun.

Sociala stödteamet

Sociala stödteamet arbetar framförallt utifrån uppdrag av socialtjänsten men en del av arbetet som utförs är främjande och förebyggande insatser. I detta arbetet ingår bland annat fem fria samtal, family-checkup samt föräldrastödkurser. Utöver detta finns det också ungdomsbehandlare som arbetar mot kommunens skolor och erbjuder olika samverkan med skolpersonal utifrån behov som identifierats. Tillhörande det sociala stödteamet finns även Mio, som är en stödgruppsverksamhet för barn och ungdomar som har föräldrar med psykisk ohälsa, beroendeproblematik eller problematiska familjesituationer.

Grundskolan

Grundskolan omfattar förskoleklass och årskurs 1–9. Det innebär att barn har skolplikt från höstterminen det år de fyller sex år. I Tranemo kommun finns fem skolor för förskoleklass till årskurs 6, anpassad grundskola och en årskurs 7–9 skola (Tranängskolan). Samtliga skolor drivs i Tranemo kommuns regi och inga friskolor har etablerat sig inom Tranemo kommun.

Anpassad grundskola omfattar åk 1 till åk 9. I Tranemo kommun går de elever som tagits emot i anpassad grundskola som regel i sin ordinarie klass till och med åk 6, i vissa fall går eleven i anpassad grundskola i Tranemo. I åk 7 går eleverna över till Tranängskolans anpassade grundskola. Alla elever i anpassad grundskola har en tillhörighet i sin ordinarie klass.

Gymnasiet

I Tranemo kommun finns Tranemo gymnasieskola som också innefattar anpassad gymnasieskola. Tranemo Gymnasieskola har en stabil organisation med behöriga lärare, ett stöttande elevhälsoteam och en skolledning som arbetar för att ge lärare och elever de bästa förutsättningar för att lyckas. I skolornas läroplaner ingår undervisning om ANDTS.

Barn- och elevhälsoteamet

Till varje skola i kommunen finns ett elevhälsoteam. Eleverna ska ha tillgång till medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska kompetenser. I förskolan erbjuder vi barnhälsa genom tillgång till specialpedagogiska kompetenser. De övriga kompetenserna har barnet tillgång till via barnhälsovården (BVC).

Familjecentral

Familjecentralen är en mötesplats med aktiviteter för barn och föräldrar under förskoleåren. Här finns barnmorskemottagning och barnhälsovård, öppen förskola och förebyggande socialtjänst som gemensamt erbjuder råd och stöd i föräldraskapet och kunskap kring barns utveckling.

5 Målbeskrivning

Den här handlingsplanen riktas i första hand mot barn, ungdomar och de vuxna som finns i deras närhet. Handlingsplanens uppdrag ska genomföras inom ramen för verksamheternas ordinarie budget. Uppdragen ska genomföras under handlingsplanens giltighetstid samt i den takt och omfattning ansvarig enhet, verksamhet eller sektion finner lämpligt. Varje uppdrag fördelas på huvudansvarig eller deltagande enhet, verksamhet eller sektion.

Följande mål är samma som de som ingår i den nationella strategin för ANDTS. Mål 5 och 6 är sammansatt till ett mål i denna planen (mål 5). Mål 4 är inte med som ett eget mål då vi kommer att jobba mot innehållet i detta mål i mål 2 och 3. Mål 7 är inte med eftersom det inte går att genomföras på lokal nivå.

Mål 1 – Tillgången till alkohol, narkotika, dopningsmedel och tobaks- och nikotinprodukter samt skadeverkningarna av spel om pengar ska minska.

Mål 2 – Barn och unga ska skyddas mot skadliga effekter orsakade av alkohol, narkotika, dopning, tobaks- och nikotinprodukter och spel om pengar.

Mål 3 – Antalet barn och unga som börjar använda narkotika, dopningsmedel, tobaks- och nikotinprodukter eller debuterar tidigt med alkohol och spel om pengar ska minska.

Mål 5 – Personer med skadligt bruk eller beroende ska utifrån sina förutsättningar och behov ha tillgång till vård och stöd av god kvalitet samt antalet personer som dör och skadas på grund av sitt eget eller andras bruk av alkohol, narkotika, dopningsmedel, tobaks- och nikotinprodukter eller spel om pengar ska minska.

6 Implementering och tillämpning

Mål 1 – Tillgången till alkohol, narkotika, dopningsmedel och tobaks- och nikotinprodukter samt skadeverkningarna av spel om pengar ska minska.

	Uppdrag	Indikatorer	Huvudansvarig	Deltagande
1.1	Årlig tillsyn, eventuellt tillsammans med andra myndigheter för att säkerställa krögares skötsamhet i alkoholserving samt casinospel och enarmade banditer.	Antal genomförda tillsynsbesök	Miljöenheten	
1.2	Årlig tillsyn, eventuellt tillsammans med andra myndigheter av alla butiker som säljer folköl, butiker som säljer tobaks- och nikotinprodukter samt rökfria miljöer som skolgårdar och lekplatser.	Antal genomförda tillsynsbesök	Miljöenheten	
1.3	Utarbeta och implementera samverkansstrukturer där krögare, kommun och polis träffas regelbundet i syfte att minska och försvåra narkotikaanvändning samt minderårigas köp av alkohol i restaurangmiljö.	Antal deltagande krögare	Miljöenheten	

1.4	Årligen arbeta med metoden Ansvarsfull Alkoholservering bl.a. genom att erbjuda utbildning för krögare och serveringspersonal om narkotika, narkotikapåverkad e personer och – relaterade beteenden.	Antal deltagare i snitt per tillfälle	Miljöenheten	
1.5	Regelbundna informations- och antilångningsinsatser för att öka medvetenheten bland vuxna om ungdomars tillgång till alkohol, tobaks- och nikotinprodukter och narkotika inför riskhelger och lokala evenemang, exempelvis inspark.	Antal insatser	Tranängskolan åk 7-9 Tranemo Gymnasieskola Anpassad skola åk 7-9	Folkhälsostateg
1.6	Ha öppna mötesplatser för alla ungdomar som är fria från ANDTS, med särskilt fokus på nationella och lokala riskhelger (ex. skolavslutning, valborgsmässoafton) och evenemang.	Antal tillfällen för ungdomar under nationella och lokala riskhelger och evenemang per år.	Kultur och fritid	
1.7	Arbeta med välförankrad samverkansöverenskommelse mellan kommun och polis	Antagen samverkansöverenskommelse	Trygghetsamordnare	Kommunpolisen
1.8	I metoden effektiv samordning för trygghet (EST)	Införd fråga i den lokala	Folkhälsostateg	

	uppmärksammas ANDTS i den lokala lägesbilden	lägesbilden om ANDTS		
--	--	-------------------------	--	--

Mål 2 – Barn och unga ska skyddas mot skadliga effekter orsakade av alkohol, narkotika, dopning, tobaks- och nikotinprodukter och spel om pengar.

	Uppdrag	Indikatorer	Huvudansvarig	Deltagande
2.1	Regelbunden information till ungdomar och deras vårdnadshavare om fördelar och nackdelar med sociala medier samt verktyg för att hantera dessa.	Antal informations tillfällen	Grundskolan Anpassad grundskola Tranemo Gymnasieskola Elevhälsoteamet Sociala stödteamet	Folkhälsostrateg
2.2	Kontinuerligt sprida ett informationshäfte för vårdnadshavare på högstadiet om olika narkotikapreparat, effekter av narkotika, tecken på narkotikaanvändning och lokal kontaktlista för stöd. Informationshäftet ska finnas på flera språk och spridas både digitalt och i fysisk form.		Tranängskolan åk 7-9 Anpassad skola åk 7-9 Sociala stödteamet	Folkhälsostrateg
2.3	Årlig utbildning/information till vårdnadshavare om narkotika med fokus på att upptäcka narkotikaanvändning	Antal utbildnings- och informations tillfällen	Tranängskolan åk 7-9 Anpassad skola åk 7-9	Folkhälsostrateg

	samt narkotikans effekter på hälsa och samhälle under högstadiet	Andel vårdnadshavare som nåtts av informationen	Sociala stödteamet	
2.4	Kontinuerlig information till vårdnadshavare om tobaks- och nikotinprodukter, alkohol och andra droger, antilangning och aktuell ANDTS-situation i kommunen vid mötesplatser för vårdnadshavare i årskurs 5 och årskurs 7	Antal informations tillfällen Andel vårdnadshavare som nåtts av informationen	Folkhälsstrateg	Grundskolan Anpassad grundskola
2.5	Årlig utbildning/information på gymnasiet om narkotikans effekter på hälsa och samhälle.	Ingår i ordinarie undervisning	Tranemo Gymnasieskola	
2.6	Vid efterfrågan, tillhandahålla kompetenshöjande insatser till professionella i ungas närhet, exempelvis skol- och fritidspersonal, personal på öppna mötesplatser, boendepersonal inom LSS, om ANDTS och med särskilt fokus på att upptäcka narkotikaanvändning samt narkotikans negativa effekter på hälsa och samhälle.	Andel av professionella i ungas närhet som deltagit i kompetenshöjande insatser. Antal kompetenshöjande insatser	De sektioner i kommunen där ANDTS-frågor berörs.	
2.7	Tillgängliggöra information till barn och unga vuxna om var de själva kan		Folkhälsstrateg	Myndighet Sociala stödteamet

	vända sig för råd, stöd och hjälp.			
2.8	Kontinuerlig information till föreningar som möter barn för att de ska veta var de ska vända sig vid misstanke om droganvändning hos barn eller ungdom.	Andel föreningar som nåtts av informationen.	Kultur och fritid	
2.9	För att beviljas bidrag på årsbasis från kommunen ska föreningar med barn och ungdomsverksamhet ha: - Antagit en alkohol- och drogpolicy - Delta med representant (ordförande eller utsedd styrelseledamot) vid den årliga träff där teman kring förebyggande insatser inom alkohol, droger, värdegrundsarbete och ledarskap tas upp. -Följa upp policyn och årligen lämna in ny eller reviderad policy.		Kultur och fritid	

Mål 3 - Antalet barn och unga som börjar använda narkotika, dopningsmedel, tobaks- och nikotinprodukter eller debuterar tidigt med alkohol och spel om pengar ska minska.

	Uppdrag	Indikatorer	Huvudansvarig	Deltagande
--	---------	-------------	---------------	------------

3.1	Arbeta för en skoltid fri från tobaks- och nikotinprodukter	Andel elever som skolsköterska informerat under hälsosamtal	Tranängskolan åk 7-9 Anpassad skola åk 7-9 Tranemo Gymnasieskola	
3.2	Se över möjligheten att utveckla en samverkansmodell för skola, individ- och familjeomsorg, polis och kultur och fritid (SSPF). Samverkan gäller för grupp- och individinriktat arbete oavsett tid kring unga i riskzon för utanförskap, såsom kriminalitet och missbruk.	Antal samverksanställfällena per år	Trygghetssamordnare	
3.3	Utveckla förebyggande insatser mot spelproblem bland ungdomar och vuxna där det handlar om spel med pengar samt överdrivet spel om pengar	Antal insatser	Tranängskolan åk 7-9 Anpassad skola åk 7-9 Tranemo Gymnasieskola	Folkhälsostrateg
3.4	Genomföra en årlig trygghetsdag för årskurs 7 i samverkan med kommun, polis, räddningstjänst, näringsliv, civilsamhälle och	Genomförd/inte genomförd trygghetsundersökning som besvaras under trygghetsdagen	Tranängskolan åk 7-9 Anpassad skola åk 7-9	Alla samverkansparter som Tranängskolan ser som relevanta.

	ungdomsmottagn ingen			
3.5	Tillsammans med polisen erbjuda regelbundna kompetensutvecklingsinsatser kring dopningsmedel, kosttillskott och träning för aktiva och ledare/instruktörer i föreningslivet samt träningsanläggningar	Antal deltagare i snitt per insats Antal kompetensutvecklingsinsatser	Kultur och fritid Folkhälsostrateg	
3.6	Årlig samverkan för samsyn bland idrottsföreningar, gymanläggningar, kommun och polis kring dopningsmedel, kosttillskott och träning	Andel idrottsföreningar/gymanläggningar som deltagit per samverkanstillfälle	Kultur och fritid Folkhälsostrateg	

Mål 5 – Personer med skadligt bruk eller beroende ska utifrån sina förutsättningar och behov ha tillgång till vård och stöd av god kvalitet samt antalet personer som dör och skadas på grund av sitt eget eller andras bruk av alkohol, narkotika, dopningsmedel, tobaks- och nikotinprodukter eller spel om pengar ska minska.

	Uppdrag	Indikatorer	Huvudansvarig	Deltagande
5.1	Kontinuerligt erbjuda anhöriga barn och vuxna till personer med missbruk, eller missbruk i kombination med	Antal stödinsatser till anhöriga	Sociala stödteamet	

	psykisk ohälsa, stöd i olika former			
5.2	Vidmakthålla förebyggande insatser på grupp- och individnivå för barn och unga vuxna med närstående som har missbruk. Insatserna ska minska de negativa konsekvenserna av den närståendes missbruk	Antal insatser	Sociala stödteamet	
5.3	Vid efterfrågan, erbjuda vårdnadshavare råd och stödsamtal kring ANDTS	Andel vårdnadshavare som varit i kontakt med sociala stödteamet för råd- och stödsamtal	Sociala stödteamet	
5.4	Kontinuerligt erhålla en god organisation för vård gällande missbruk och erbjuda de psykosociala behandlings- och stödinsatser som rekommenderas av Socialstyrelsen (Nationella riktlinjerna för missbruksvård)	Andel individer som efter avslutad behandling- eller stödinsats upplever att de har ett mindre eller är helt fria från alkohol-, narkotika-och spelberoende.	Myndighet Sociala stödteamet	

7 Uppföljning

Uppdragen i handlingsplanen kommer att följas upp årligen (1 - 2 gånger) av folkhälsostrateg tillsammans med samordningsgruppen. Målen kommer att följas upp genom statistik från kommunens verksamheter, folkhälsoenkäten Hälsa på lika villkor, CAN-undersökningen samt andra undersökningar som kan komma att bli relevanta för handlingsplanen.